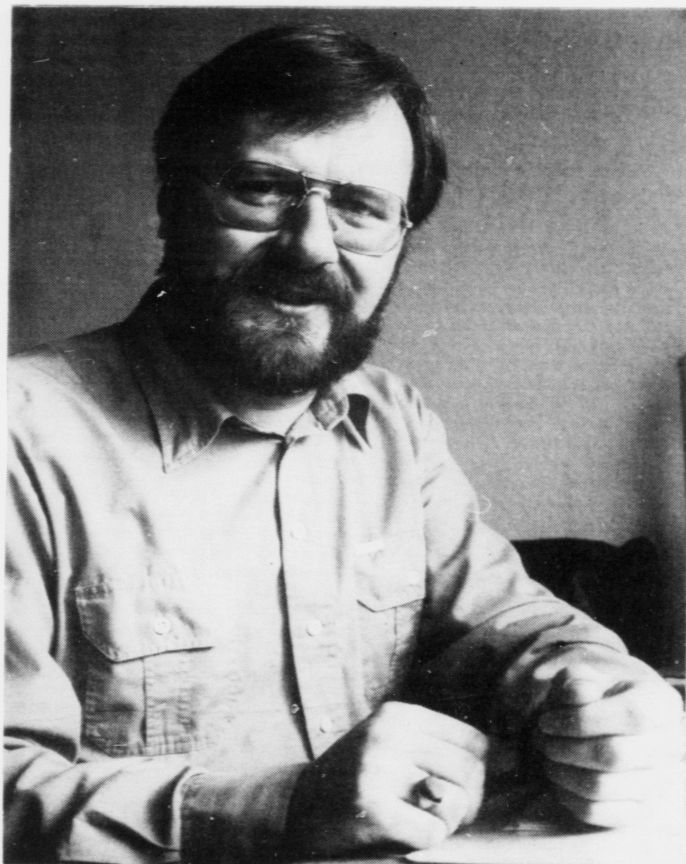

Eivind Weyhe:

— Frægari at útsett lesturin

Í frágreiðingini um útsetingina av høvuðsgreinarlestrinum segði setursformaðurin, Jóan Pauli Joensen, at tað var »harmiligt«, at lesturin ikki kundi byrja til tíðina. Støðan verður kanska uppafur harmiligar, tá hugsað verður um, at møguliga kundi høvuðsgreinarlestrurin byrja til heystar, og kanska longu var byrjaður, um Fróðskaparsetrið ikki var farið yvir um ánná eftir vatni og alla tíðina biðað eftir svenska professaranum, ið ongantið kom, men istaðin hevði sett kónasta og mest útbúna málfrøðing, føroyingar nú eiga, Eivind Weyhe, i vegleiðingarstarvið, sum var ætlað svianum. Sos-

ialurin spurdi Eivind, ið eisini er deildarformaður i Føroyamálsdeildini, hvat hann hevði svarað, um Setursráðið hevði biðið hann áttikið sær ta upp-gávuna.

— Eg dugi ikki at siga nakað um tað, tí eg havi ov mikið at gera frammanundan her á Fróðskaparsetrinum. Tað er heldur ikki nóg mikið bara at leiða hetta starv — tað krevur fleiri undirvisingarkrefur afturat við so stórum fôrleika sum møguligt.

— Men um hesir lærarar funnust, hvat so?

— So var tað væl hugsandi. Trupulleikin er júst tann at fáa nóg mikið av fólki til at røkja tær skyldur, vit hava á deild-

ini. Tað verður ofta gloymt, at vit eisini hava granskingarskyldu, i skaldskapi av mannamunni, bókmentum, staðarnævnum og føroyskum máli yvirhøvar. Hetta er ein fortreyt fyri at ein kann undirvísa á universitetsstigi, og serliga tá høvuðsgreinarlesnaður verður havdur í huga.

— Var tað ikki frægesta loysnin í hesum máli, at føroyingar átóku sær sjálvir at skipa fyrri lestrinum istaðin fyri at fáa út-lending til at gera tað?

— Bæði og. Ein føroyingur hevur sjálvandi størri innlit í sitt móðurmál enn ein útlendingur nakrantíð kann fáa. Hinegin kann útlendingur vera til góða hjálp, serliga

á tí teoretiska økinum. Hetta er júst tann sterka síðan hjá Hagström. Hann hevur stórt visindaligt innlit og teoretiskan kunnleika.

— Hvat vilt tú siga um skuldsætingarnar hjá Hagström imóti Føroyamálsdeildini — at hon ikki torir?

— Eg haldi ikki, tað kann sigast, at Føroyamálsdeildin ikki vil ella torir at fara undir framhald av exam.art.nám-inum. Tað varð hildið, at skuldu vit upp á tað stóði, sum høvuðsgreinarlestur er, so var tað umráðandi at fáa ein mann við tí fôrleika, Hagström hevur, til at standa fyrri og leiða lesnaðin — at vera alla tíðina til staðar og hjálpa til við planleggingini. Men tað var ikki bert professarastarvið, talan var um. Tað hevur somuleiðis verið ógvuliga trupult at fáa bókmentarlærara á nóg høgum stóði. Í hesum standa vit á berum, sjálvt um føroyingar eru, ið hava hendan fôrleika. Hagström gjørdi sjálvur ikki stóðuna tryggari, tá hann, aftaná at hava fingið starvið jattað, púra óvæntað setir nýggjar treytir og sigur, at hann bert kann vera eina stutta tíð í senn, fyrri síðan at fara avstað aftur. Næmingaumboðini á Føroyamálsdeildini vóru illa nøgd við at kroysta so nógvar timar saman teir báðar mánaðirnar, hann var her, og so onga undirvising ella vegleiðing at fáa í fleiri mánaðir. Eg vildi hildið tað verið frægari at útsett lesturin, heldur enn at farið undir nakað so jánkasligt og ótrygt. Tað meini eg eisini er skylda móti teimum, ið skulu lesa, at tað verður lagt so trygt grundarlag undir lesturin sum møguligt, so hann veruliga kann javnmetast við universitetslesnað í øðrum londum.

— Hevur Føroyamálsdeildin yvirhøvar nakra hómung av, nær lesturin kann byrja?

— Tað er einki avgjørt um tað enn. Vit stíla fram imóti, at hann kann byrja til heystar 1987. Teir næmingar, sum ganga her nú, verða ikki lidnir við exam.art. fyrr enn komandi ár. Tá kunnu teir væntandi eisini farið undir høvuðsgreinarlesturin.

— Tað hevur verið frammi, at sambandið millum Setursráðið og Føroyamálsdeildina er stírvíð og trupult. Hvat sigur tú til tað?

— Soleiðis sum stýrisskipanin hevur verið, er hvørki Føroyamálsdeildin ella hinar deildirnar á Fróðskaparsetrinum yvirhøvar umboðaðar í Setursráðnum. Tað kann sjálvandi geva ávisar trupulleikar. Men nú verður arbeitt við upp-

Reidar Djupedal, professari:

Endamálið at føroyingar skulu sjálvir skipa fyrri

Reidar Djupedal, professari í Trondheim, hevur verið tann trúgvasti og dyggasti stuðulin hjá Føroyamálsdeildini frá byrjan av. Hann hevur m.a. starvast sum próvdómari til ársnámið og exam.art. útbúgvingina, umframt at hava vegleitt Føroyamálsdeildina í øðrum spurningum. Av heilsuávim bar ikki til hjá Reidar at vegleiða Føroyamálsdeildina í sambandi við høvuðsgreinarlesturin. Sosialurin setti seg í samband við hann og bað um viðmerking til útsetingina av lestrinum.

— Eg meti tað vera rætt at útseta lesturin, tá ið tað gerst greitt, at Bjørn Hagström ikki fær komið, segði Reidar. Hagström er tann einasti, ið hevur tann neyðuga fôrleikan til at skipa slíkan lesnað. Men sjálvandi má tað vera endamálið, at føroyingar skulu skipa fyrri og leiða høvuðsgreinarlestur í føroyskum og norðurlendskum. Vansin er tann, at í lötuni hevur eingin føroyingur tann formella fôrleikan til at leiða hendan lesnað. Konir menn og frálíkir lærarar finnst í Føroyum, eitt nú Eivind Weyhe, men tað fíggjarjáltandi valdið, Landsstýrið og løgtingið, má stuðla teimum at fara uttanlands til tess at granska í síni sergrein

og skriva doktoraritgerð, sum ger teir førar fyrri at leiða lestur á universitetsstóði.

Um teir fyrst skulu skriva doktoraritgerð, man ikki langt fara at liða aðrenn høvuðsgrein í føroyskum við føroyingi á odda verður veruleiki?

— Ein kann ikki byggja hús uttan at byggja veggir. Skál lesturin hava meining og koma á hædd við høvuðsgreinarlestur í Noregi, Svoríki, Íslandi og Danmark, so er hann ógjørilgur at fara undir uttan at hava tær neyðugu lærarakreftirnar, t.e. fólk við fôrmligum fôrleika og hægstu útbúgving. Alt annað er diletantisma. Her mugu fyrirreikararnir brúka vit og skil. Alt kostar pengar, og um myndugleikarnir veruliga vilja leggja lunnar undir høvuðsgreininna, so mugu teir jatta pengar og stuðla tiltakinum av øllum alvi. Tað er avgjørt neyðugt, at leiðbeinarin hevur akademiskan kunnleika og fôrleika á hægsta stigi. Hetta er treytin fyrri, at føroyingar kunnu fáa Universitatis Færoensis, ið kann javnmetast við lærar háskúlar aðrastaðni. Føroyamálsdeildin má eisini skipast sum sjálvstøðug deild við akademiskum frælsi sum ein onnur heimspekideild.

etj.

skoti um at broyta alt stýrisslagið fyrri Setrið. Nær tað so verður, veit eg ikki.

— Hevur tað ikki ógvuliga negativa ávirkan á arbeiðið á Føroyamálsdeildini, at hon litið og einki hevur at siga um tað sum hendir á deildini?

— Tað hevur ofta verið ein av teimum stóru meinbøgum fyrri góðum samarbeiðsanda.

etj.

Betri